

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 10 din. ali 40 K. V Ameriko cena na leto 25 din. ali 100 K. Kam doma na eden naslov od deset falatov više hodi, dobijo naročniki i kalendar brezplačno.

„Vredništvo i opravištvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Namest. v uredništvu Berden Andrej kaplan v D. Lendavi.

Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvo Novin v Črensovce Prekmurje. Oglasi, (inserati) se tudi tu sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok 50 par (2 K.) za večkrat popust od 5% do 35%.

Problem od Prekmurja.

Naše stališče či duže, bole je žalostno. I neobečava se vupanje, ka bi se to kmali pobogšalo. Ka bode ešče z toga, či de to tak šlo naprej, nevejmo. Z prostimi očmi v bodočnost viditi nemremo. Nam bi trbelo na čeli takše osebe, takše altruistne voditele, šteri bi se kaj brigali na tom, ka se naj ljudstvi pomaga, gde je na to trnok potrebno i bi se lejko pomoglo; šteri ne bi glédali samo za svoje interese, za svoje žepe i parvenijo. Liki takši ljudi jáko nimamo v Prekmurji, pri nas mesto da bi iskali sporazumenje z ljudstvom naši gospodje, naši „korifeji“, delajo z vsov silov politiko.

Pri nas vsakši čestnik politizira, či je državni ali privátni službenik, terejo si glavé na organizacijaj, ništerni s etakšov, drugi, pa s takšov partájov ščéjo pomočti i obogátiti prekmursko ljudstvo. Pri nas ščéjo zdaj tisto, štero smo mi že dávno pozábili, mi smo to že vse vósprobali, na šterom se nekáki zdaj telko trúdljo. Mi smo že bili v takšoj šoli, štero so oni ešče nej i jo nedo probali; mi smo že probali vsefelé organizacije, čúli dosta lejpi govorov i poznamo vse fráze. Naše ljudstvo se več ne dá bloditi, záto ne verje več nikomi, naj bode té štokoli je; nima vupanja nanč v tistom, šteri bi resan na pomoč bio njim, naše ljudstvo v sakšem tühinci, nepoznánci, šteri njim lejpe govore drži i vse obečava, zapelávca vidi. Naše ljudstvo nemre več za kakšekoli cile ponúcati, cilou pa nej v partáje organizirati, ár je za tou več nej disciplinirano.

S tistimi mnogimi organizacijami so nájveč blodili prekmursko ljudstvo, s šterimi so njemi pred pár leti nebésa obečávali. Záto trbej več z činejnyom i nej samo z obečávanjom pokazati, ka v istini májo brigo za Prekmurje. Našemi ljudstvi je to vseedno, či njim držíjo lejpe predge ali nej, znájo, ka što dosta guči — malo včini. Tú samo pomaga činejnye i jedino to vpliva na naše ljudstvo, pa v tistom má zavúpanje, pri komi se to skáže, naj bode té klerikálec ali liberallec, krščenik ali židov. Prekmurci so dobri verniki svoje vere i dobri liberalci, poštuje eden ovoga, naj je samo pošteni i celji človek. Pri nas s tem nemre dosta doségnoti, ka eden ovoga ošpotáva, za protivnika glási, ár to ljudstvo samou zná razločiti, šteri je pošteni i šteri nej, šteri je njim na hasek i šteri na kvár. Pri nas je samo z dravov politikov mogoče kaj doségnoti.

Edna velka falanga je, ka ništerni gospodje nimajo zavúpanja v nami, mi pa v njih nej; oni našo jávno kritiko za protidržavno akcijo držíjo, mi pa právimo, ka je njuva politika, njuvo negligiranje domaćinov najvékše hujskanje proti lástnoj domovini. Nikelko bakov strlijo, gda mislijo, ka so s tem kaj čednoga doségnoti. Oodi se tú povoli krivic, — od šteri v Ljubljani i Beográdi nanč nevejo, — štere

so zadosta za tou, ka ljudstvo má vzrok skázati svojo nezadovolnost. Tomi so pa nej domaćini krivi, tú nega madžaronske agitacije, tú jedina agitacija slaba uprava; našemi ljudstvi nej trbej kakoli vu vústa zgristi, záto ka ne požré doj, da naj si nemislijo ti edni vrelektvi šovinisti, ka či právi našemi kmeti to navádno rejč, ka je zdaj „odsvojen“, pa s tem je lejko zadovolen, drugoga želenja nanč nema. Mi Prekmurci smo že dosta probali, mi známo razločiti, ka je dobro i ka je božno za nás, mi friško spoznamo tiste, šteri so naši prijáteli i sovražniki, mi poznamo tudi tiste, šteri so z nami prijázni kak birke, liki skrivno nás denuncirajo, radi binás prepravili, nej da bi kaj krivi bili, nego tem v birkečo kožo skriti vukovom ne imponiramo. Té plijace so že večkrat s svojim denunciranjem doségnotle, ka so nedužne ljudi aretirali i odegali v Maribor, gda se je tam pred neodvisnov sodnijov skázalo, ka so nikaj nej krivi, ár so niti ednok nej znali iz Murske Sobote na njé posvedočiti, da bi kaj pregrešili proti državi, so je domo pustili. To se je nej samo ednok ali dvakrat zgodilo, pa tudi nevejmo kelkokrát se ešče to zgodi, liki to konštatiramo, ka so dotični čestniki vedno na mestu, šteri telko bakov strelajo i delajo nezadovolnost v Prekmurji, nej da bi iskali bližanje z ljudstvom.

Známo, ka réd more biti i nesmimo dopústiti, ka bi káki vagabuntj ešče vékšo nezadovolnost rédili s svojim demagogstvom, v Prekmurji ne núcamo tisti, šterim se ne vidi naša država, takši naj idejo v njihov blážení orság, nam je zadosta bilo z vogrski grofov i mágnátov. I naše ljudstvo, masa Prekmurja, si nanč ne želej toga. Liki esi prišévše oblásti z čestnikami i vsi drugi morejo nači delati, morejo se bližati do nás, či ščéjo pripoznati, ka smo edne krvi národ, ka smo bratovje.

Na čeli Prekmurja more biti takši čestnik, šteri je za tou sposoben, šteri skáže nekaj prijáznosti do ljudstva; k nam naj ne pošilajo birokráte, takše čestnike, štere v ostali državi nemrejo ponúcati, poleg takši pa ešče dobri i pošteni urádniki nemrejo hasnovito vkúpdelati. Jestejo ništerni, šteri se ne mešajo v zamázano politiko i vidimo, ka so tej rédni urádniki. Tisti pa, šteri nemrejo živeti brezi politike (i), ne iščejo zvéze z takšimi peršonami, štere májo káki ugled pred ljudstvom i z šterimi bi doségnoti tudi uspeh, liki z kakšikoli elementi, renegátj začnejo svoje „organizacije“, z šterimi naši kmeti nanč v rejč ne stopijo.

Od našega problema bi se lejko pisalo ešče dosta, ali zdaj samo telko. Ešče je nej zreli čajt za več, čakamo na pobogšanje naši razmer.

A. Kardos.

Upit narodnoga posl. Jožefa Klekla na gospoda ministra za agrarno reformo.

Na moje vprašanje z dne 21. novembra l. 1921. v zadevi naseljevanja prekmurskega prebivalstva na veleposestvu kneza Eszterhazyja sem dobil od g. ministra pod br. 41276. dne 18. januarja 1922. odgovor, ki ga ne morem in ne smem vzeti na znanje.

Gospoda ministra so podrejeni organi vedoma ali nevedoma *popolnoma napačno* informirali. Res je sicer, da sem jaz kot urednik Novin objavil poziv agrarnega okrožnega urada v Murski Soboti za naseljevanje naših domaćih družin na imenovanem veleposestvu, nikakor pa ne odgovarja resnici in je *ordinarna laž*, da bi se naši domaćini sploh ne bili javili ali samo zn naselitev v Bački, Banatu in Slavoniji. Nasprotno: javili so se *samo in izključno* za naselitev pri Dolnji Lendavi. Jaz sam sem to javil okrožnemu uradu v Murski Soboti in jaz sam sem tudi naznanil samemu ministrstvu v Beogradu imena prijavljenih družin (okoli 60, sedaj že okrog 100) že pred enim letom. Naši ljudje me vedno nadlegujejo in povprašujejo, kdaj pridejo odloki, da se smejo naseliti. A zaman jih pričakujejo. Tendence naših agrarnih uradov, da zapostavljajo in izigravajo naše domače rezeve, katerih znoj je preko tisoč let kapljal na veleposestniško zemljo, in da naselijo na njihovo zemljo pred njimi tujce, je najnesrečnejša misel. Mi nismo proti tomu, da sn naselijo pri Dolnji Lendavi tudi begunci iz Istre, toda po obstoječih odredbah so prvi naši domaćini, ker gre tem v prvi vrsti veleposestniška zemlja. Kadar bodo naši domaćini dobili zemljo, nimamo ničesar proti temu, da se naselijo tu tudi begunci. Naši siromaki prav tako nimajo svojih hiš in vrednosti kakor begunci. Zato moramo pred vsem priti na pomoč domaćinom, za njimi naj šele pridejo na vrsto begunci. Glavna pritožba našega prebivalstva obstoji itak v tem, da se domaćini na vseh straneh zapostavljajo. Iz tega se rodi pri nas tista nezadovolnost, ki si daje duška v neljubih demonstracijah. Ako se naše ljudstvo prezira tudi v toj najvažnejši, siromakov se tičoči zadevi, bodo imeli madžarski agenti dosti povoda za agitacijo proti naši državi, češ, glejte, prišli ste v to državo samo za to, da Vas izkoriščajo; niti te svobode nimate, da se naselite v domači zemlji. Na ta način so i do sedaj agitirali brezvestni agenti in ne brez uspeha. Lanske demonstracije proti naši državi ob navzočnosti razmejivene komisije so zadosaten žalosten dokaz za to.

Kar se tiče okolice Dolnje Lendave, od katere bi po zahtevi razmejivene komisije moral pripasti en del madžarski, proti čemer mi protestiramo, moram reči tole: v slučaju, da se to ozemlje naseli po beguncih, se bo vsa okolica tako vznemirila, da pride še nam za stalno prisojeni del okolice Dolnje Lendave v nevarnost, da ga izgubimo.

Iz navedenih razlogov mi je čast, vprašati gospoda ministra:

a) Hoče li gospod minister ukreniti vse potrebno, da se naselijo pri Dolnji Lendavi v prvi vrsti naši domaćini Prekmurci, i. ki so se že prijavili in 2., ki se še bodo prijavili?

b) Hoče li gospod minister uvesti disciplinarno preiskavo proti uradnikom, ako so ga vedoma napačno informirali?

Prosim pismeni odgovor!

Beograd, 25. januarja 1922.

KLEKL JOŽEF
nar. poslanec.

Uradna naznanila.

Zakon od seljavanja. Izseljenik je tisti državljani kraljevine SHS., šteri se seli v prekmorske kraje. Izseljenik sme zapustiti domovino samo s potno listino, štera valá samo iz našij domačij luk. (kikōtō.) Potni list dobi tisti, šteri je izpuno te pogoje: 1) Posvedoči, da je izpuno vojaško službo, 2) či ma bar 18 let, mlajši dobijo potne liste samo te, či potujejo z družinov; 3) či dokaže, da je plačao vse davke, 4) či posvedoči, da se ne vrši proti njemu pravda. Či ga prekmorja nazaj odpošljejo, ga mora ladja zobston nazaj pelati. — Prle kak se kupijo karte za ladje se mora z gospodarom ladje pogoditi natanko za prevoz, hrano, stanovanje, kufre i druge reči. Či so vas pa več stiralji kak ste se pogodili, smete dvakrat telko nazaj zahtevati. Či ladje nejde v določenom časi, vas morajo hraniti na ladjine stroške. Či hrana ne dobra ali pokvarjena, je na ladji zdravnik i zastopnik vlade, šteromi se pritožite. Pogodite se vsikdar že doma po pošti ali tudi tam pri ladji natanko. Či zaradi kakšega zadosta velkoga v zroka nemrete iti v določenom časi, dobite peneze, štere ste že plačali, nazaj; či pa vzrok ne zadosten, dobite samo polovico nazaj. (U. L. št. 21.)

Agrarna reforma. Dohodki od agrarne reforme so, 1) arenda; 2) merski stroški; 3) odškodnina za oranje i sejanje; 4) članarina. Ti dohodki se pobirajo po takši listi, na šterih je gor zapisano: katastralna številka parcele, ime i stanovanje lastnikovo, kelko zemlja meri. — Te liste dobite od okrožnoga agrarnoga urada, ki je pošlje na županstvo, štero mora tekom ednoga meseca izterjati vse dohodke, terjajo pa ešče 2%, za kritje občinskih stroškov. Občine pošlejo peneze včas davčnomi uradi. Občina dobi nato od davčnoga urada priznanico, da je penez sprejeo; to priznanico naj občina shrani. — Či što v 30 dnej ne plačao na zahtevo občine arende, naj občina sterja to z ekzekucijov i še zračuna 6% obresti. (U. L. št. 22.)

Što je ešče ne dao žigosati obveznice vogrskih predvojnih posojil, naj pošlje obveznice s prošnjov: Generalni direkciji dolgov v Beograd do 31. marca. (U. L. št. 25.)

Skočnina za plemenske žrebce. Radi različnih nasprotujočih se vesti se objavlja, da je določila pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo, skočnino za zasebne licencirane žrebce v Prekmurji 150 kron za skok. Skočnina se plača pri prvom zaskočenju, nadaljni skoki (vsega vkup največ pet skokov) so brezplačni. Skočnina za državne toplokrvne žrebce, ki se nahajajo v Murskoj Soboti, znaša 60 kron. (Okr. glav. štev. 216.)

Misijonsko poročilo našega prvoga prekmurskoga misijonara g. Kerec Jožefa iz portugalske naselbine Macau-China.

I.

Prečastiti gospod Klekl!

Obljuba dela dug — pravi pregovor, in sem se že večkrat tuko po čeli zakaj sem vsikdar preveč obljublbo. Naj košta, kelko hoče, poštenje zahteva, da ga plačam. Vi, predragi pospodi, mi odpustite, če šče komaj zdaj odgovorjam nekoliko obširnejše na Vaše predrago pismo. Ne mi je bilo mogoče prle to ispuniti, zakaj, komaj sem 18. augustuša prišo v Macau, sem se komaj tri dni tu stavio, na to sem pa odrino z apostolskim podvikarijom v Sin Kvani na sever Kwang Tunga, kde že tretje leto misijonario ubogi sinovi don Boska. To potovanje mi je požrlo več en mesec časa, in zato mi je ne bilo mogoče prve poročati obljubljenih popotnih dogodkov. Zdaj, ka sem se znova povrno na jug k morji, so me tak možno napregli v misijonska kola, da bi komaj bilo, če bi deset rok in nog imeo; poleg toga se pa jako morem boriti z jezikom. Moj namen je zdaj, Vam nakradki popisati ništerne dogodke iz mojega popotnoga dnevnika, šteroga sem verno beležo skozi petdeset dni od Trsta do Macau-ja.

* * *

Juliuša 2. ob štiraj popoldne smo z velikov ladjov „Trieste“, (bivšega avstrijskoga Lloydja, zdaj „Lloyd Triestino“), odrinili iz Trsta proti Veneziji in 4. juliuša iz Venezije proti Dalmaciji v Split, kde smo se stavili 48 vür, da so naši

Rusija vmira.

Glad v Rusiji se širi, — pomoč tistih pa, ki ne trpijo lakote ali živijo v obilnosti je skromna, počasna. Vesti, ki prihajajo iz Rusije so strašne. Okoli 37 milijonov ljudi trpi lakoto in skoraj polovica teh je zapisana na smrt. Pomislite malo nazaj na čas vojne. Kak so prihajali ljudje iz mest na deželo, da bi dobili falajček kruha, malo mleka. Vlaki so bili prenapolnjeni teh ljudi, ki so se večkrat vračali praznih rok demo k deci, ki so vmirali od lakote. Ali kaj je bilo to v primeri z lakotov v Rusiji. — Bodoča žetev v Rusiji ne bo rešila ruskoga naroda gladovanja, ar je mnogo gubernij, kje neso posejati enoga zrna. — Ruski človek, skromen v vseh potrebah, vmira od lakote. Papirni dekreti sovjetskih komisarov so brezuspešni proti neizprošni lakoti. Či ne pride iz drugih držav pomoč, nastane v notranjosti Rusije brezljudna puščava. Vsako minuto mira sto nedolžnih žen i dece. Miljoni i milijoni so obsojeni na grozno smrt. Ali naj tu še premišljamo, da li je treba pomagati? — Ne bomo preiskavali, što je kriv lakote v Rusiji; gda bo ruski narod zopet pri moči, že poišče krivce, ki so tak težko pregrešili. Nišče naj ne gleda na zdajšnjo rusko vladu, pomislite da tam vmirajo popolnoma nedolžna deca. Pomagajte vsi gladajočemu ljudstvu, ki verjejo v lepšo bodočnost in v našo pomoč. — Ne gledati na to koliko što da, vsaki dar pomaga olejšati neizmerno lakoto. Vsi moramo pomagati, brez razlike strank, vere narodnosti. Pomagajmo kak ljudje ljudem. Te bo naša dušna vest mirna, da smo spunili svojo dužnost. Obračam se tem potom na vse v Prekmurji, posebno na vas, ki ste bili v ruskom zarobstvu. Rusi so vas sprejeli ne kak sovražnike, nego kak nesrečnike. Nahraniili so vas, zdravili. Ne samo kruh, tudi bratske ljubezni so dali, da si ste se borili proti njim. I dnes gladujejo oni. Pred par leti vse polno življenja, sedaj mrtvašnica. — Vam govorim, ki ste bili v Rusiji. Pojdite od hiše do hiše, povejte vsakom od dobrot, ki ste jih uživali v Rusiji, povejte da zdaj vmirajo od lakote tisti, ki so vas nahranili. Obrnite se na vsakoga in ga v imeni Kristuša prosite za šradajoče. Prosite vsakoga in vzemite najmenjši dar. — Obračam se na vse prebivalce v Prekmurji, da pomagajo. 25. in 26. marc. naj bo ruski den v Prekmurji i te zbirajte, darujte.

Zbrane penezne zneske pošljite na podpisano, ki bo objavo imena darovalcov v „Novinah“ in odpošle znesek v Beograd „Komiteji za pomoč gladajočim v Rusiji.“

VIKTOR F. ENGELSBERGER,
predsednik „Okrožnega kluba jugosl. dobrovoljcev za Prekmurje“ v M. Soboti.

vri Dalmatinci naložili na našo ladjo 4 jezera ton dalmatinskoga cementa za angleško Indokino: Penang in Singapore. Med tema dvema dnevo- ma sem meo priliko ogledati si Split in Sučarac in njidvajni kraški okolici. Spremlu me je četovodja državne policije v Sučaraci, jako dober in veren mož. 7. juliuša ob 12 (poldne) smo odrinili iz Splita in dali zadnji pozdrav Jugoslaviji. Plavalimo smo kre dalmatinske obali in njenimi otoki, ki tak lepo stojijo v vrsti ob obali, kak vojaki na straži.

8. juliuša ob 7 zjutraj smo že bili v južnoj Italiji v Brindisi. Tu so naložili pošto za prekmorske države; vstopilo je na ladjo tudi nekaj popotnikov za Afriko, Australijo, Japonsko in Kitajsko, med temi tudi šest franciskanskih sester „della missione di Maria“, ki so istotak šle na Kitajsko v Missione. Okrog 11. vüre pred poldnevom smo zapustili Brindisi, zadnje evropsko pristanišče in smo se podali na dolgo pot v druge dele sveta. Plavalimo proti Albaniji, skre valenskoga zaliva, skre grških otokov: Krf, Itaka, Kefalonja in Krete. 10. juliuša pred poldnevom smo dali zadnji pozdrav Evropi (Grčiji). „Zbogom, Europa!“ so govorili popotniki iz ladjinoga krova. Mi misijonarji (pet nas je bilo) smo jo še posebno priporočali Bogi, naj žive v miri božjem, brez bojev in revolucij, naj se njeni krščanski narodi v krili svete katoličanske Cerkve v med sebojni ljubezni objemejo in živejo v tej ljubezni kak bratje pod eno strehov. Europa je zavedno preminela iz našega pogleda in mi smo se zibali na odprotem sredozemljskom morji. Nad nami sivo nebo pod nami pa zibajoče se morje; vremen je bilo lepo in hlad-

Glasi.

Slovenska Krajina.

Zakon mora valati za vse ednako! To vala tudi za komisara Svetino v stanovanjskih zadevah v M. Soboti. Če komisar Svetina n. pr. vpoštevava zavržene prizive od socijalnoga skrbstva za ništerne siranke, zakaj bi ne vpoštevao odlek iz Ljubljane tudi za gospoda demokrata Brumena, trgovca v M. Soboti, šteromi je tudi vlada zavrnila njegov priziv i itak še dnes se ne nakazala soba v njegovom stanovanji kakšaj stranki. Gospod komisar! Koliko stane državo akt, prle kak je rešen i na zadnje se niti odlok ne vpoštevava, k tomi ne potrebno komentara. Stranka, ki nema še stanovanja.

Na Polansko cerkev so Petek Mart., Ritlop Jož., Hozjan Jož. v Bridgeportu nabrali 124 dolarov — 32,000 jug. kron. Darivali so: z V. Polane Petek Mart., Hozjan Jožef vsaki 10 d., Gabor Bara 5, Ritlop J., Zelko Mart., Lebar Mari po 2; z M. Polane Törnär Št 5, Balazek Ana, Gerič Marko, Špilak Mari po 2, Gerič Jož 1; z Brezovice Gerič Fr. Markoja Mari, Horvat Št., po 1; z Tünnišča Koren Jož, Püčko Jož, Ščap Ivan po 2. Hüll Fr, Adanič Iv, Rajtar Št, Tivadar Ant, Magdič Št, Hane Fr, Horvat Št, Trboča Jož, Zagorec Jož, po 1. Kocet Iv, Premoša Fr., po 1/2, Rajtar Jožef 1/4; v Gumilic Čeh Jož, Raj Iv, Horvat Št., po 2, Sobočan Št, Markoja Št, Šömen Št, Tivadar Št, Horvat Jožef, Sobočan Št., po 1, Dominko Janoš, Korša Vera po 1/2; od Lipe Düh Jožef 2, Horvat Mart, Markoja Ant, Markoja Št. Zadravec Mih, Magdič P, Matjašec Št, Zver Andr., po 1, Horvat Jož, Žalik Iv, po 1/2, Skledar Št., 1/4; z Renkovec Draškovič Fr, Draškovič Št, Ferčak Št, Režonja Jož po 1; z Nedelice Ferenčak Peter, Denša Ana, Zver Št. po 1; z Hotize Žalik Mart. 2; z Odranec Smej P, Virag Št, Mertük P. po 1, Zadravec Jož., Kavaš Mih, Zadravec Kata po 1/2, Antolin Jur. 1/4; z Lipovec Mlinarič Št, Oslaj Št, Berden Fr po 1, Mesarič Jož 1/2, Horvat Jož, Drvarič Jož 1/4; z Izakovec Baligač Mart 1; z Čentibe Kühar Jan 1; Strehovec Vegi Jož 1/2; Meričnjak Jan 1/4; z Bogojine Meričnjak Klara 1/2; z Štrigove Pečnik Albert 1, Pintarič Miško 1/2; od Sv. Martina Srša Gabor 1; z Gančan Kolar Ant 1; Dokležovja Perdgal Št 1/4; z Cankove Kerec Ant 1/4; z Trnja Hozjan Kata 1/2; z Bridgeporta Klein Jož 2, Valji & Fleischer 2, N. N. 2, Greenbaum John, Englander John, Müller Albert 1, Horvat Mikloš 1, Punko Št, Melitz Sam, Link Andr 1/2. Vse vkup 124 dolarov 32,000 jug. kron. Bog plati.

Naš Marko v Maribori. V Maribori na akademiji „Dijaškoga Orla“ 5. marca je zapeo mešani zbor (dijaki in dijakinje) našo narodno pesem „Marko skače“ na veliko veselje ljudstva. Pesem so morali ponavljati.

no, da smo po noči lahko spali, po dnevi smo pa gledali premetavanje rib, posebno delfinov, in pozdravljali z robci popotnike na mimoidočih ladjah.

Port Said.

11. juliuša okrog pol edenajste vüre po noči so prišli naši kelnarje v kabine zapirati okna. Bili smo v bližini Port Saida, to se pravi v Afriki, v Egipti, domovina Arabcov, kaj v mornarskom narečji pomeni Roparji. Tu so Arabci nakladali premog na našo ladjo, zato se je trebalo zavarovati pred njimi, da so nam ne spokradnoli naše reči skozi okna. In zaistino, komaj smo ob pol dvanajsti vrgli sidro v sredini pristanišča, so se taki prikazali na ladji črni in več na pol nagi ljudje in so hodili okrog okenj in gledali v kabine. Popotniki so vstali in šli na krov ladje. Tu je že bilo puno čarni ljudi, ništerni so bili več na pol nagi, drugi na pol nagi in tretji pa v dugoj beli kikli in z türško kapov na glavi. Meli so s seboj raznavrstne vztočne reči in sadje, obenem so pa iskali priliko, kak bi se dalo kaj v kradnoti. Vsilovali so nas, najkupimo njuve reči: Tobak, cigarete, razglednice, banane, kokus itd. itd. Popotniki smo skoraj celo noč bili v saloni in pisali pisma, da smo na jutri dem odposlali iz mesta na dom. Spati je itak ne bilo mogoče, zakaj nagi Arabci so se drli kak kavke med nalaganjem premoga, Angleška policija je pregledala popotne dokumente in prepovedala izstop v mesto onim, ki so bili iz Nemškoga ali pa iz Vogrskoga, drugi smo smeli vsi v Mesto.

(Dale.)

Marijine Liste za januar i februar dobite do rok zdaj, za marc i april pa po vüzmi. Dragi naročniki so izrazili želo, da bi davali vu formi snopiča M. Liste vö kak nigda. Toj želi smo nagodili. 16 strani pride vküp na dva meseca. Če bi pa dobili kakšo vekšo podporo na M. List, damo več strani drugoč. Dela je zdaj več z Listi, zato kesnej pride i nesmo mogli dobiti tudi šampara.

Srčna hvala vsem, ki so me ob priliki mojega goda z toplimi pozdravi obiskali. Sv. Jožef bodi i njihov pomočnik i plačnik. — Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

V Zagrebi je bio sredo 8. marca obešen Alija Aliagič, morilec ministra Draškoviča.

V Brni (Brün) se bo vršo augusta meseca velki orlovski tabor. Za to katoličansko manifestacijo se že delajo velke priprave.

Opominamo naše čtevce na današnji oglaš na 4. strani. Nova lednova fabrika je napravljena v Lotmerki, štera de na Cankovi mela svojo podružnica, kje bode prodajala svoje blago. Novakova küžnarija je splošo poznana bila tudi v Prekmurje, 60 let še obstajala i zdaj to fabriko so g. Martinušič i drugi vzeli prek. Mislimo, da do Prekmurci ž njimi tudi zadovoljni.

Država.

Ministerski svet je meo 15. marca sejo. Določilo se na njej: uradniki zvün Srbije i Čnegore dobijo dnevnicke z 1. aprilom. Te dnevnicke nas stanejo 30 milijon dinarov. Podpisana je nadale trgovska pogodba z Nemčijov. — Odsegamo bodemo mogli plačivati invalidski davek, na vsako peršono pride 4 dinare. To je določo finacijski odbor v Belgradi. Tak pride na Srbijo i Čnegoro 16½ milijon dinarov, na Bosno 7 milijonov, na Dalmacijo 1 milijon, na Hrvaško i Slavonijo 11 milijon dinarov. — To eše ne zadosta, naš proračun (költségvetés) je fiktiven. Gospodje ministri so samo kesnej vzeli vpanet, ka v proračuni dohodki ne krijejo vseh stroškov. Zato ka naj včinijo? Najbolše de — si mislijo — či porcijo eše malo podignejo. Pavra, eše malo trbej potegniti, tak da nam nebi bilo že zadosta. Zato so navrgli na Bosno eše zvün stari 29 milijon dinarov nove dače, na Dalmacijo 69 milijon, na Hrvatsko 3 milijone i na siromaško Slovenijo 22 milijon dinarov. Vsevküp dobi vlada tak eše 60 milijon dinarov. I vidite, za to dobro demokratsko vlado, štera nas tak zna gjülit, agiterajo po našem Prekmurji g. posl. Dr. Kukovec. Po ednom kraji vas krmijo z debelimi lažmij i Vam obečavlejo vse, po drugom kraji vas dobro potegnejo. To prej tak more biti, to je demokratska politika. — Jugoslovanski klub je 18 t.m. na seji zakonodajnega odbora protešterao proti razdelitvi države na oblasti in zahtevao naš poslanec Dr. Hohnjec, da naj se obdržij današnji 6 pokrajin: Srbija, Hrvatska, Bosna-Hercegovina z Dalmacijov, Vojvodina, Čnagora i Slovenija s Prekmurjom.

Svet.

Kde se s topovi strela na tihotapce (švércare.) Na Švedskom in Norvégiji, kak je znano, so jako pametni ljudje, šteri so sprevidili kak alkohol ljudstvi škoduje na duševnom in telovnom zdravju. Zato so pa tudi prepovedali pridelavati in prodajati alkohol. Za pa eše tam tudi dosta ljudi, šteri nikak nemrejo pozabiti na vesele čase in dobre kaplice. Zato si skušajo odnekod dobiti toga okrepčila. Tak so začnoli z velikimi ladjami voziti alkoholne pijače iz Nemčije in s to službo se je bavilo toliko ljudi, da jim je bila policija za smeje. Obe vladi sta pa zdaj odredili, da se naj vojne ladje pošljejo s topovi in strojnimi puškami na tihotapce na morje in če dobijo takšo ladjo, štera vozi alkohol naj jo brez usmiljenja potopijo.

Panamski kanal je imeo ne dugo čüdnoga gosta. V njega je namreč zablodila veličanska riba, kit, (bálna) štera je merila 50 m dolžine. Te kanal je pa bio prevozek, zato kit ne mogeo naprej in ne nazaj, ladje so pa tudi ne mogle voziti. Drugoga je zato ne preostajalo, kak kita bujti; zato so ga strelili z torpedovko (kak se strela na ladje.) Zdad bi pa radi spravili to lepo žival na suho, zabadač so pa jo vlekli z lokomotivi, (peč pri železnici) ne je šlo. Vlekli so jo teda na morje, gde so jo razstrelili z dvema bombama, šterivi sta imele 160 kg ekrezita.

Leto 1918 se šče ponoviti. Po celoj Evropi se je spet ponovila strašna, tak imenüvana, španska bolezen. Na Angleškom je vmrlo v ednom tedni v nešternij varašaj 820 ljudi. Pa tudi po našoj državi močno divja ta hüda bolezen.

Orel.

Jugoslovanska orlovska zveza ma novoga predsednika dr. Meglera. Za predsednika Slovenske orlovske podzveze je izvolen dr. Basaj, za podpredsednika vikar Zabret, tajnik je Langus, blagajnik Podgoršek, gospodar Slak, knjižničar dr. Žitko, načelnik prireditvenoga odseka Josip Pirc, načelnik Ivo Kermavner, podnačelnik Rihar, tajnik i knjižničar vad. zbora. J. Hafner. Da bote tudi Vi, Prekmurci, bole spoznali novoga predsednika Jugoslov. orlovske zveze bar od daleč, vam naznamo tu, da je dne 8. dec. 1921 leta v Unioni v Ljubljani na orlovskoj prireditvi tak lepo govorilo, da so njemi vsi ploskali tak dolgo i močno, da je komaj mogeo govor končati. Ovo nešterne njegove misli iz toga govora: Po bojni je krščansko misleče dijaštvo prvo začnolo gibanje do svoje izpopunitve. Čiprav so je preganjali slobodomiselci vsešerom, gde so mogli, so se kat. dijaki ne prestrašili, nego ravno zato so oblekli orlovski kroj i delajo brez straha za svoje kršč. cile. Le žrtve rodijo sad, boj venča zmaga, zato Orel dosta vüpa od dijaštva. Končao je: vso krščansko mladino v Orla! „Neščemo biti pesje mešo za vukove, smo ljudje krščeni, iskreni Jugoslovani!“

Gospodarstvo.

Kak trbej letos krumpiče rezati in saditi?

Zavolo lanske slišave se je pridelalo med drugim tudi malo krumpišov. Pri prebiranju za seme moremo eše toga dobro poglednoti, zato ka je zmes dosta pokvarjenoga. Prebirati je krumpiče najbogše včasi v jesen, gda se kopajo. Semenski krumpičje srednje debelosti i ščista zdravi se srhanijo potistom nej v pretoplo i nej v prehladno klet ali tudi nej na drugo podobno mesto.

V dobroj letini za krumpiče se je sadio navadno cejli i vu friško z orano zemlo. Da nam pa letos krumpičje svalüjejo za hrano, tem bole pa eše za sajanje. Küpüvati semenske krumpičje je v današnjem časi nej mogoče, zato da bi nam po današnjoj ceni sajanje krumpišov prišlo predrago, a s penezami pa ne razpolagamo. Zato postane pitanje, kak bi bilo dobro seme pripraviti, kak bi ga trbelo saditi, da bi se zmenšov većinov (krumpišov) bogše i več posadilo?

Že prle so bili vnogi gospodje navaženi, da so rezali krumpiče za seme na dvoje ali pa na več talov. Drogne krumpičje se navadno polagali svinjam, debelejše pa so nücali za svoj živež i za sajenje. Zdad eše mammo nikaj malo debeli krumpišov, štere moremo z vsov pazlivostjov nücati za seme. Priporača se, da letos za volo svalüvanja režemo krumpice na več talov kak navadno, da pravimo z debeloga krumpiša štiri ali šest falatov. Vsaki falat more meti dveje okej, ali bar edno, štero je dobro razvito i ma dosta mesa, da bode mejla mlada klica v prvom vögnanju zadosta hrane. Paziti moremo pri rezanju, da rezaj bode v kelko je mogoče tenši. Priporača se da, se krumpičje režejo že eden mesec pred sajenjom. Či režemo krumpice včasi pri sajenjej se lejko zgodi, ka začnejo krumpi vu zemli, posebno pa vu mokroj včasi gnjiliti, na friško rezanom kraji, šteri je cilou čütlivi. Či pa režemo krumpice že eden mesec pred sajenjom i je siplemo tak razrezane na police nej na debelo, se zrežzani tao nanikelko pošišij i se napravi tenka koža, štera obvarje krumpice od pokvarjenosti.

Z dobrim i čednim rezanjem si prišparamo dva tretjiva tala i eše več krumplov za živež, i pri tom ne trpi sajenje nikši kvar. Takši slučaji so se pokazali za čaša boja, gda cilou samo z edne klice vrezane z krumpila je dobro pognala, či je

bila položena v dobro obdelano i vu sitlivo, bogato zemlo. Kak je to mogoče? Po svojem prvom gnanji okoli se nahajajoše rastline živejo iz svojega lastnoga rezerviranja, t. j. iz oka oziroma okoli ležeče mekoče (plasti gomolja), vse dotečas, dokeč ne požene korenje v zemlo i vu tistom časi tudi dva zeleniva lista iz zemle. Gda je začnolo prvo korenje jemati živež iz zemle, listje se pa pod plivom zelenja (klorofil) iz zraka razvija, je postala mlada bilka od svojega maternoga tela neodvisna, ne gledoč na to či se nahaja v tistom eše kaj živeža ali nej. Da se na te način razvijajoča mlada bilina kak naj prle osamosvoji i postane od sadike neodvisa je potrebno, da je zemla vu stanji dati njoj zadosta sitlive hrane. V takšem slučaji se nahaja zemla te, či je bila pred sajenjom večkrat z orana i zadosta pognojena, skem bole je raja i pognojena, tem bogše se spunjavle rezanje (krumplov) kak nas včij to pobiranje.

Paziti trbej vsepovsedi. Či bomo delali po z goranjem pisanji, si bomo spravili nekaj hrane i penez. F. V.

Ka je sokol?

Sokol.

V naši dnevaj se vse organizira. To se pravi: vse, ka ma eden isti cio, se družije med sebov, da je tak močnejše i tak svoj cio ležej dosegne. Tudi telovadba se je organizirala. Gda so začnoli umetno (vučeno) telovadbo gojiti, so včasi nastanola telovadna društva.

Mi Slovenci smo sprejeli telovadno organizacijo od Čehov. Miroslav Tyrš (Tirš) je leta 1862. med Čehi nastavo telovadno organizacijo: Sokola. Cio njegov je bio: kak pravi, „dosegniti telovno duševno i naravno (naturno) zdravje naroda, ki naj se dosegne s skupnov vzgojov tela i duše“

Prva i splošna naloga Sokola je ta, da, pred drugimi pozvani, ohranimo svoj narod pri tistoj črtosti na vsej stranej, štera ne dopüsti, da bi narodi spomili; pri tistoj dugo i črstvoj moči, pri tistoj zdravji tela duše i nature, štero ne dovoli, da bi se pokazala pri narodi kakša gnojiloba i hüdobija („Slovenski Sokol“ I. I. str. 5). Sokolstvo je zato postavleno, da bi se človeče kreposti i narodna moč med vsemi slovanskimi narodi (Slovenci, Srbi, Hrvati, Čehi, Polaki i Rusi) gojile. („Slovenski Sokol“ VII. I. str. 2).

To so lepe, visoko doneče reči.

Poglejmo si Sokola šče nekoliko bole! Kak se razvija te ptič dale?

Kakši ptič je to?

Sokolstvo samo na sebi je resan nekaj za mlado krv. Rdeča robača, črna kapica, za kapov visoko pero — joj kak se to dečkom šika, kak se postavijo.

I či dosta takših dečkov na ednok nastopi, kak je to lepo viditi! V dugoj vrsti korakati, pred ljudstvo stopiti, fest se vöpokazati, friško i fino se muštrati celo konja zajahati i ga tirati, hej kak imenitno i fino je to!

Vse bi lepo bilo. Samo to je šent, kak pravi stari pregovor, da gde ma Bog svoj hram, tam hüdi düh svoj štant postavi... Ali razmite, ka ščemo praviti? Vse bi lepo bilo, či ljudje dobre stvari ne bi obračali v slabo. Gde šte je kaj dobroga i lepoga, tam že hüdi düh okoli plazi i šče meti svoj tao poleg. Ravno lepe reči so njemi po voli: rdeča robača, dugo pero, gizdavi hod, gizdavi nastop — hoj to de pa nekaj za mene!...

Na pa se ne trebej včasi križati, či čüjete vraga imenüvati, ne mislite tistoga z repom s škramplami i z roglami, šteromi plamen seka z gobca, ne — nego.

(Dale.)

Paromlin g. PINTARIČA v Beltinci.

Naznanjam cen. občinstvi, da je moj na novo zozidani mlin v Beltinci 20. t. meseca začno delovati in izdeluje najfinejšo vsakovrstno melo.

s postüvanjom
Ludvik Pintarič.

ZDRAVJE

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najboljše blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 Kr.

„ELZA“ OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, sončne pege, zajedance, nabore, i t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 Kron.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i t. d., 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 Kron.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi. RAZNO: Lilijno mleko 15 Kr.; Brkomaz 8 Kr.; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v veliki originalnih škatuljah 30 Kr.; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 30 Kr.; puder za gospe v vrečici 5 Kr.; zobni prašek v škatljah 7 Kr.; v vrečici 5 Kr.; Sachet diševa za perilo 8 Kr.; Schampooon za lasi 5 Kr.; rumenilo 12 listkov 24 Kr.; najfinejši parfen po 40 in 50 Kr.; Močna voda za lase 58 Kr. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebaj račun.

EUGEN V. FELLER, lekarnar STUBICA donja centrala 146. Hrovaško. 40—13.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega in čistečega osvježujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kod krepko blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči nego Francosko žganje in najboljše sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštnino za vsakoga: 3 dvojne ali 1 specialna steklenica . 48 K

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice . . . 168 K
24 „ „ 8 „ „ . . . 280 K
36 „ „ 12 „ „ . . . 394 K

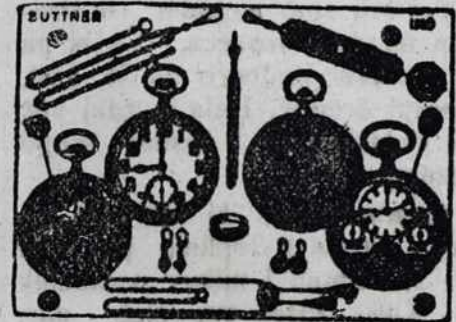
POŠTINE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obličje za kurja očesa 5 Kr. in Kr. 750; Elsa mentolni klinčič 12 Kr.; Elsa posipalni prašek 11 Kr.; Pravo Elsa ribje olje 85 Kr.; Elsa voda za usta 36 Kr.; Elsa kolonska voda 41 Kr.; Elsa šuniskimiris 41 Kr.; Glycerin 6 in 30 Kr.; Lysol, Lysoform 30 Kr.; Kineski čaj 3 Kr.; Elsa mrčešni prašek 15 Kr.; Strup za podgane in miši po 8 i 12 Kr.

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA 40—8. donja Hrovaško. Centrala 146.

Vaša želja

imeti res dobro in zanesljivo uro, je izpolnjena, ako si

preskrbite uro iz znane urarske tvrtke SUTTNER. Prihranite si popraviljanja in jezo. NAJ-FINEJŠE URE iz nikla, srebra, tula in zlata i t. d.

NAROČNE URE. Bogata izbira verižič, prstanov, uhanov, naročnic, predmetov iz zlata in srebra svake vrste. Zahtevajte cenik s slikami od:

tvorniške tvrtke H. SUTTNER, Ljubljana št. 945. 20—7.

Išče se GOSPODIČINA

za domači poseo znajoča slovenskoga i vogrskoga jezika. Več se pozvej v LEKARNI (apotheki) v D. Lendavi.

Kupim vsefelé kože i te tudi vmem v delo, kak se najfineje in hitreje izdelajo v fabriki I. Sinigoj v Ljutomeri.

Kože (leder) podplate i vse šušterske potrebščine kak tudi čisto garantirano tikveno olje kupite vsakš den po najnižjih cenah pri

Albin Sagadin
trgovina z kožami
v Beltinci.

K O D A J I

so na Dugoveškem bregi gorice s hrambov, 7 plügov oratje zemle i pašnik, edna hiša z 2 plügom oratje zemle, 8 plügov gošče i pašnik.

Pozvediti v D. Lendavi pri g. ERNEST BALKANYIJI.

Trüge (škrinje) za mrtve v vsakoj velikosti i vse mrtveče potreboče kupite najfalej pri

Albin Sagadini
v Beltincih.

Podpirajte Novine!

TOVARNA USNJA — MARTINUŠIČ in DRUG v LJUTOMERI.

NAZNANJA

sl. občinstvi, da odpre z dne 1. aprila t. l. svojo

PODRÜŽNICO na CANKOVI
v hiši gda. Voglera.

Potrüditi se ščemo, da bodemo imeli v zalogi vedno vse vrsti usnja (ledra) vobče znane dobre kakovosti lastnoga izdelka, kak tudi vse črevljar-ske potrebščine po najnižiši dnevni cenah.

Jemali bodemo vse vrste sirovih kož v delo kak na: po-plate, različne zgornje usnje in boks.

Küpovali bodemo vse vrste sirovih kož po najboljših dnevni cenah.

Zmerne cene.

Solidna postrežba.